

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 280/2015-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. novembra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej, zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka (sudca spravodajca), prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], právne zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Piovarčím, Štúrova 10/20, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitostí v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 224/2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitostí v primeranej lehote zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 224/2013 porušené bolo.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je mu Krajský súd v Košiciach povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 296,44 € (slovom dvestodeväťdesiatšesť eur a štyridsaťštyri centov), ktorú je mu Krajský súd v Košiciach povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Pavla Piovarčího, Štúrova 10/20, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 280/2015-11 z 10. júna 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitostí v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 224/2013.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 12 C 352/2008 sa sťažovateľ a spol. v procesnom postavení žalobcu domáha voči žalovanému zaplata sumy 48 131,18 € s prísl. z titulu zaplata kúpnej ceny za predaj bytu. Okresný súd v predmetnej veci rozhodol rozsudkom z 1. marca 2013, ktorým žalobe sťažovateľa a spol. v plnom rozsahu vyhovel. O odvolaní

žalovaného proti predmetnému rozsudku okresného súdu koná krajský súd od 4. júna 2013 v sťažnosťou napádanom konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 224/2013, pričom podľa sťažovateľa krajský súd aj napriek ním podanej sťažnosti na prieťahy v konaní predsedovi krajského súdu, ktorý sa za vzniknuté prieťahy ospravedlnil, krajský súd v jeho veci nekoná, v dôsledku čoho sa oddŕaľuje právoplatné skončenie sporu a predlžuje sa stav právnej neistoty sťažovateľa, ktorý sa aj vzhľadom na svoj vek (79 rokov) obáva, že sa konca sporu nedožije.

3. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného tiež uviedol:

„... sa predmetná vec nachádza na Krajskom súde v Košiciach ako odvolacom súde a vo veci sa vôbec nekonalo, a to aj napriek vyššie uvedenej skutočnosti, že vec odvolaciemu súdu na rozhodnutie napadla už takmer pred dvomi rokmi, čo značí, že po túto dobu bol odvolací Krajský súd v Košiciach nečinný. ...

... zo strany účastníkov konania k žiadnym prieťahom nedošlo, keďže sa na pojednávaniach zúčastňovali a to osobne, resp. prostredníctvom právneho zástupcu a poskytovali súdu náležitú súčinnosť. Z uvedeného vyplýva, že som v konaní až doposiaľ vystupoval stále aktívne. Môj záujem na včasnom právoplatnom skončení dokazuje aj moja sťažnosť na prieťahy zo dňa 23. 03. 2015, z čoho vyplýva, že nemám akýkoľvek záujem na bezdôvodnom predlžovaní trvania uvedeného súdneho sporu. Vzhľadom na uvedené skutočnosti mám za to, že z dôvodov na strane účastníkov konania k prieťahom v predmetnom súdnom konaní nedochádzalo a nedochádza. ...

Domnievam sa, že k porušeniu môjho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky došlo v dôsledku nekonania súdu, pričom neexistovala zákonná prekážka, aby súd vo veci nekonal ako i jeho konaním, ktoré nesmerovalo k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov.“

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1) Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd postupom Krajského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co/224/2013 porušené bolo.

2) Krajskému súdu Košice sa v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co/224/2013 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3) Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 5 000 Eur, ktoré je Krajský súd Košice povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4) Krajský súd Košice je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania na účet jeho právneho zástupcu, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: za krajský súd jeho predseda listom sp. zn. 1 SprV 1135/15 z 21. júla 2015 a právny zástupca sťažovateľa k vhodnosti ústneho pojednávania listom zo 6. júla 2015.

5.1 Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení tiež uviedol:

«... Po skutkovej stránke ide o mimoriadne zložitú vec, lebo počas konania došlo k niekoľkonásobnému prevodu (predmetného) bytu. Zároveň ide aj o zložitý právny rébus, o čom svedčí obsah spisu okresného súdu sp. zn. 12 C 352/2008.

Nemožno prehliadnuť správanie sa účastníkov osobitne na strane odporcov, lebo navrhovateľa museli počas konania „reagovať“ na niekoľkonásobné prevody bytu, na tretie osoby.

Je pravdou, že v predmetnej veci na odvolacom súde bol konštatovaný prieťah, ktorý bol spôsobený nadmerným nárastom odvolacej agendy po roku 2012.

Referujúci sudca JUDr. Tutko len v roku 2014 mal nápad 339 vecí a v I. polroku 2015 139 vecí.

Do pozornosti ústavného súdu dávame tú okolnosť, že predmetnú vec prejednal senát I Co prednostne, lebo išlo o reštančnú vec a prihliadol aj na predmet sporu. ...

Súhlasíme s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.»

5.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom vyjadrení k vhodnosti ústneho pojednávania uviedol:

„... na ústnom prejednaní mojej ústavnej sťažnosti netrvám.“

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

7. Z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil nasledujúci priebeh a stav odvolacieho konania vedeného krajským súdom sp. zn. 1 Co 224/2013:

- 1. marec 2013 – okresný súd vyhlásil vo veci rozsudok č. k. 12 C 352/08-230,
- 19. apríl 2013 – žalovaný sa odvolal proti rozsudku,
- 26. apríl 2013 – okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľ a spol., aby sa vyjadrila k odvolaniu žalovaného,
- 20. máj 2013 – právna zástupkyňa sťažovateľa a spol. sa vyjadrila k odvolaniu,
- 4. jún 2013 – spis bol predložený krajskému súdu a bola mu pridelená sp. zn. 1 Co 224/2013,
- 2. december 2013 – žalovaný sa vyjadril k sporu,

- 11. február 2015 – právna zástupkyňa sťažovateľa a spol. oznámila, že žalobca v 2. rade zomrel,

- 20. máj 2015 – krajský súd uznesením č. k. 1 Co 224/2013-269 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie, a to z dôvodu „... *vážneho procesného pochybenia súdu prvého stupňa v dôkaznom procese...*“,

- 24. jún 2015 – spis bol vrátený okresnému súdu.

III.

8. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Ústavný súd si pri výklade „*práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov*“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „*právo na prejednanie veci v primeranej lehote*“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

10. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

11. V súvislosti s prvým kritériom „*zložitosť veci*“ ústavný súd v prvom rade podotýka, že v danom prípade posudzované konanie prebiehalo na druhom stupni súdnej sústavy, a teda ho nemožno z hľadiska eventuálnej skutkovej zložitosti porovnávať s konaním na prvom stupni, a to aj s poukazom na § 213 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého je odvolací súd viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 7 (výnimky sa na daný prípad nevzťahovali, pozn.), pričom ani v danom prípade, tak ako to vyplýva zo súdneho spisu, krajský súd žiadne dokazovanie sám vo veci nevykonával. Aj keď krajský súd ako súd odvolací nie je principiálne súdom skutkovým, tak aj v prípade pripustenia určitej zložitosti veci vzhľadom na potrebu krajského súdu oboznámiť sa s dokazovaním zisteným a ustáleným skutkovým stavom a s potrebou posúdenia správnosti jeho vyhodnotenia prvostupňovým súdom ústavný súd konštatuje ústavnú neakceptovateľnosť trvania konania na súde druhej inštancie v trvaní dva roky, najmä ak z kontextu veci vyplýva, že konanie ako také trvá už viac ako 6 rokov (od 29. decembra 2008, pozn.), tak ako tomu bolo v tomto prípade, navyše keď krajský súd napokon zrušil rozhodnutie okresného súdu iba z dôvodu procesného pochybenia pri vykonaní dokazovania.

12. V súvislosti so správaním sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd nezistil v jeho správaní žiadnu takú skutočnosť, ktorá by prispela k predĺženiu posudzovaného odvolacieho konania.

13. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj postupom krajského súdu, ktorý v danom prípade vec prejednal bez vykonania nového alebo opakovania už vykonaného dokazovania a bez nariadenia pojednávania, pričom zo súdneho spisu zistil, že krajský súd od napadnutia mu veci 4. júna 2013 do rozhodnutia vo veci 20. mája 2015 nevykonával vo veci žiadny iný procesný úkon.

14. Obranu krajského súdu, podľa ktorého pravými príčinami prieťahov v danej veci bol veľký nápad vecí v senáte „1 Co“, nebolo možné ani v tomto prípade akceptovať. V tejto súvislosti ústavný súd už totiž opakovane uviedol (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I.

ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Z vyjadrenia predsedu krajského súdu však nevyplýva prijatie účinných opatrení.

15. Vzhľadom na uvedené nie je možné skúmaný postup krajského súdu kvalifikovať ako primeraný a plynulý, preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

IV.

16. Vzhľadom na to, že krajský súd v napádanom konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 224/2013 už rozhodol uznesením z 20. mája 2015, ústavný súd dospel k záveru, že právna neistota sťažovateľa bola týmto, pokiaľ ide o odvolacie konanie, odstránená a nepovažoval za potrebné prikázať krajskému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov [§ 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

17. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie, pričom sťažovateľ sa domáhal priznania mu primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 €.

18. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitostí v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľa dostatočným zadosťučinením, preto ústavný súd uznal za odôvodnené

priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu považuje za primerané v sume 2 000 €, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

19. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade krajský súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezů ústavného súdu.

20. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátom, ktorý si uplatnil nárok na ich úhradu.

21. Pri výpočte trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny (§ 11 ods. 3 vyhlášky) za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2015 je 139,83 € a hodnota režijného paušálu je 8,39 €.

22. S poukazom na výsledok konania ústavný súd priznal sťažovateľovi nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2015 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu) v celkovej sume 296,44 € vrátane režijného paušálu (ústavný súd nepriznal náhradu za vyjadrenie k vhodnosti ústneho pojednávania z dôvodu, že toto vyjadrenie neprinieslo žiadne nové skutočnosti pre vecné posúdenie sťažnosti, pozn.), tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

23. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2015